

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.४०६
पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०१०७
मुद्दा:- आयकर (२०६२।०६३) ।

लिखतम् कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता कायम रही का.जि.का.म.न.पा. वडा
नं. ६, बौद्धस्थित तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. पुनरावेदक
३०००५२६३७) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त रानी बंग..... १

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर अधिकृत श्री सुरेश प्रधान

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०६७/०६/२७

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णु प्रसाद नेपाल

निर्णय मिति: २०७५/०४/१७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्ण

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: *

पुनरावेदक करदाताका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति

तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स विरुद्ध ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समेत, नि.नं.768.doc, मुद्दा:- आयकर

(आ.व. २०६२-०६३) पृष्ठ १० मध्येको पृष्ठ १

२०६७।०६।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५/०४/१७ मा भएको निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम करदाताको तर्फबाट परेको प्रस्तुत पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यसप्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री तारागाउ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडले आर्थिक वर्ष २०६२।०६३ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य नोक्सानी रु. १,३९,७८,५०,८३६।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनमा मिति २०६३।०९।३० मा विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेका आय विवरण साथ संलग्न कागजात, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई आधार बनाई विचार गर्दा प्रस्तुत करदाताको यस आ.ब. ०६२/६३ को सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम समावेश गर्नु पर्ने आय समावेश नभएका / कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५(पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०६७।०६।१३ मा बिस्तृत व्यहोरा खुलाई सुचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०६७।०६।१३ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०६७।०६।१३ मा बुझी लिई सूचनाको प्रतिक्रिया सहितको लिखित जवाफ करदाताले मिति २०६७।०६।२४ मा पेश गरेको ।
४. प्रस्तुत कम्पनीको आ.ब. २०६२।०६३ को लागि देहाय अनुसार कर योग्य नोक्सानी रु.९२,७७,०७,६४३।७७ कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०६७/०६/२७ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०६७/०६/२७ मा जारी गरेको आ.ब. २०६२/०६३ को आयकरतर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी श्री तारागाउ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०६७/०९/११ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।

६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०६७।६।२७ मा भएको कर निर्धारण निर्णय तथा सो बमोजिम जारी भएको आदेश उपर चित्त बनुझी करदाताको तर्फबाट आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशक समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०६७।९।११ मा निवेदन दिएकोमा करदाताको निवेदन, कार्यालयको प्रतिक्रिया तथा सक्रमल फायल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दा शुरु कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत देखिएको हुँदा निवेदकको निवेदन खारेज गर्नुपर्ने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०६८।७।८ मा भएको निर्णय ।
७. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०६७।६।२७ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशानुसार हाम्रो लेखा तथा वासलात बमोजिमको वास्तविक आयलाई खर्च कट्टी नदिई भएको निर्णय र सोही निर्णय उपर दिएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन खारेज गर्ने गरी भएको आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।७।८ को निर्णय अन्यायपूर्ण हुँदा उक्त निर्णय बदर गरी न्याय इन्साफ पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताले यस न्यायाधिकरणमा मिति २०६८।१०।११ मा दर्ता गरेको पुनरावेदन पत्र ।
८. आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०६८।७।८ गतेको निर्णय मिलेको नदेखिँदा बदर गरी दिएको छ। अब माथि विवेचित आधारहरुलाई मनन गरी पुनः यकिन निर्णय गर्नु भनी पुनरावेदकलाई हाजिर हुन जानू भनी तारेख तोकी आन्तरिक राजस्व विभागमा पठाइदिनु भन्ने समेत व्यहोराको यस न्यायाधिकरणको मिति २०७०।११।१३ को फैसला ।
९. हास खर्च अमान्य गरेको सम्बन्धमा आ.ब. २०६१/६२ को पूर्ण कर परीक्षणबाट यस आ.ब. को लागि कायम गरिएको हास आधारमा यस आ.ब. को खरिदलाई समावेश गर्दा यस आ. ब. को लागि कायम गरिने हास आधारका तपसिल अनुसार रु. १५,२६,०४,८१७।२५ मात्र हास खर्च दावी गर्न पाउनेमा करदाताले रु २०,२५,५५,२४९।- हास खर्च दावी गरेको हुँदा बढी दावी गरेको रु.४,९९,५०,४३१।७५ आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ अनुसार खर्च कट्टी नदिने गरी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत छ । **Deferred Expenses** शिर्षकमा करदाताको रु. ४५,९६,४८४।- खर्च दावी गरेकोमा उक्त खर्चहरु यस आ.ब. मा गरिएका खर्चहरु नभई विगत वर्षहरुमा गरिएका खर्चहरुलाई **Deferred** गरिएको खर्च भएको पाईएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३(क) मा कारोवारसंग सम्बन्धित सो आय वर्षमा भएका खर्चहरु मात्र कट्टी गर्ने व्यवस्था हुँदा विगत आ.ब. मा भएको खर्चलाई कट्टी नदिने गरी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत छ। करदाताले तिर्नुपर्ने लाभांसलाई व्याजमा परिणत गरी खर्च दावी गरेको र उक्त अवधिमा करदाता नोक्सानीमा समेत भएको हुँदा लाभांस खर्च नै नपाउने देखिएकोले व्याज खर्चको रूपमा दावी गरेको लाभांस खर्चलाई आयकर ऐन,

२०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी नदिने गरी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत छ। व्याज खर्च रू.१,७०,०५५।११ कट्टी नदिएको सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को अधिनमा रही उक्त खर्च व्याज खर्चको रूपमा दावी गर्न नपाउने देखिएकोले खर्च कट्टी नदिने गरी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०४।१७ मा भएको निर्णय।

१०. संसोधित कर निर्धारण आदेश तक्ष सो सम्बन्धि निर्णय पर्चामा जे जसो भएतापनी प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय हुदा सो सम्बन्धमा केहि नबोलिएको हुनाले प्रशासकिय पुनरावलोकनले यस निवेदकको जिकिर स्विकार गरेको स्पष्ट हुन आउछ। तसर्थ उपरोक्त जिकिर तथा संलग्न प्रमाणका आधारमा बिपक्षी कार्यालयको कार्य प्रत्यक्ष रूपमा त्रुटिपूर्ण तथा अन्यायिक भएको स्थापित रहेकोले बिपक्षी कार्यालयबाट भएको संसोधित कर निर्धारण आदेश र सो सम्बन्धि निर्णय पर्चा तथा आन्तरिक राजस्व विभागबाट प्रशासकिय पुनरावलोकन सम्बन्धि निर्णयबदर गरी आवाञ्छित कर दायित्व, शुल्क, जरिवानाबाट मुक्त गरी न्याय गरी पाँउ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५/०७/२५ मा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।
११. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७६/४/२२ मा भएको आदेश।
१२. यसमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णले काठमाडौं बाहिर रहेको कारण देखाई पेसी स्थगनको निवेदन पठाउनु भएकोले आजको सुनुवाई गर्न मिलेन। प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम पटकको लागि स्थगित गरिदिएको छ। प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दा समेत ५ वर्ष पुरानो भईसकेको हुँदा अर्को पेसीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दामा १५ दिनभित्र दुवै पक्षबाट लिखित बहस नोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।१२।१३ मा भएको आदेश।
१३. करदाता होटलले मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ पर्यटन शुल्क बाहेक देखाएको बिक्री र आय विवरणमा देखाएको बिक्रीमा देखिएको फरक कमलाई करदाताको मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको, करदाता कम्पनीले Exchange Fluctuation बाट भएको आम्दानीलाई मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको, करदाताले होटलको व्याज खर्चलाई खर्चको रूपमा कट्टी नगरेको र सो अवधिको नोक्सानीलाई नोक्सानीमा दावी नगरी सो रकम सम्बन्धित सम्पत्तिको समुहबाट कट्टा गरी होटलको हास खर्च गणना गर्नु पर्ने देखिएको, करदाता Deferred Expenses Written off भनी विगत आ.ब.को खर्च दावी गरेकोलाई अमान्य गरेको, अग्राधिकार शेयरको लाभांशको खर्च दावी गरेको रकम खर्चमात्र नसकिने हुँदा खर्च कट्टी नभएको, कस्टम खर्च, सदस्यता शुल्क, मिटिङ्ग खर्च, विविध खर्च र कर्पोरेट तर्फको पब्लिक रिलेशन खर्च व्यवसाय

वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका खर्च मान्न नसकिने, स्थानीय परिवहन खर्च र भरत उप्रेतीलाई दिएको तलब खर्चहरू प्रमाणित गर्ने कागजात नभएकोले अमान्य गरिएको र जीवनाथ लामिछानेलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज खर्च वास्तविक रूपमा कारोवारसंग सम्बन्धित खर्च हो भन्ने मान्न सकिने आधार नभएकोले अमान्य गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमान्डौंका सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।२१ मा यस न्यायाधिकरण पेश गर्नुभएको बहस नोट।

१४. कम्पनी निर्माणाधिन अवस्थामा नै रहेको र आंशिक निर्माण सम्पन्न भइ होटललाई परीक्षण संचालनमा ल्याइएको हुँदा निर्माणाधिन ऋणसँग सम्बन्धित विदेशी विनिमयको दरको कारण भएको लाभलाई पूँजीकरण गरिएको, ऋण वापतको व्याजपनि पूँजीकृत नै गर्नुपर्ने हो। Capital प्रकृतिका खर्चहरू पाँच वर्षमा दावी गर्दा नोक्सानी कम हुने र राजस्वमा असर पर्दैन दफा २५ ले Written off सम्बन्धी अधिकार करदातालाई दिएको छ। अग्राधिकार शेयरको लाभांश दिन नसकिने भएकोले Provision गरिएको खर्च पाउनुपर्छ। जीवनाथ लामिछानेलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज खर्च वास्तविक रूपमा कारोवारसंग सम्बन्धित खर्च भएकोले सो खर्च कट्टी दावी कानून सम्मत रहेको अवस्थामा समेत शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश, निर्णय, र पत्र समेत बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ता श्री क्षेतेन लामाले मिति २०८०।०१।१७ मा पेश गरेको लिखित बहसनोट।

१५. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दाहरूमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णको शुरुवाती बहस सकिएको भएपनि प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ताको बहस बाँकी रहेकोले अब सुनुवाई सम्पन्न गर्न आज समयको अभाव भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दा हेर्दाहेर्दैमा राखिदिएको छ। मिति २०८०।२।८ गते सोमबारको पेसीमा चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०८०।२।१ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१६. नियम बमोजिम हेर्दा हेर्दैमा राखी आज पेसी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री रमणकुमार कर्णले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको आ.व. २०६२।६३ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१७. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको आ.व. २०६२।६३ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१८. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फका कानून व्यवसायी विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहसनोट तथा बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१९. पुनरावेदक करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, हास खर्च वापत दावी गरिएको रकम रु.४,९९,५०,४३१।७५ अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची २ वमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्ने छ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ भने अनुसूची २ मा हास खर्च कट्टी गणना गर्ने विस्तृत विधि समेत उल्लेख भएको देखिन्छ। ठूला करदाताको कार्यालयबाट करदाताको यस आ.व. २०६२/०६३ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा आ.व. २०६१/०६२ को लागि कायम गरिदिएको हास आधार वमोजिम समूहीकृत सम्पत्तिको हास खर्च रु.१५,२६,०४,८१७।२५ हास कट्टी पाउनेमा करदाताले रु.४,९९,५०,४३१।७५ बढी दावी गरी जम्मा रु.२०,२५,५५,२४९।- हास खर्च दावी गरेको पाइयो। आ.व. २०६१।६२ को संशोधित कर निर्धारण उपर यिनै करदाताले दायर गरेको लगाउको ०७५-RB-२०६ नम्बरको आयकर मुद्दामा शुरू निर्णय सदर हुने ठहर भई आज यसै इजलासबाट फैसला भइसकेको अवस्था छ। यसरी अघिल्लो आ.व.को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको हास आधार कानून वमोजिम अन्यथा नभएसम्म त्यसलाई आधार मानेर नै करदाताले हास खर्च दावी गर्नुपर्नेमा आफूखुशी रु.४,९९,५०,४३१।७५ बढी दावी गरेको कार्यलाई कानून सम्मत मान्न नमिल्ने हुँदा करदाताको यो पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।
२०. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Deferred Expenses भनी दावी गरेको रु.४५,९६,४८४।- खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले Deferred Expenses भनी विगत आ.व.को खर्च दावी गरेकोले सो खर्च कट्टी

नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसंग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछः

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ.

करदाताले Deferred Expenses भनी दावी गरेको खर्च वास्तविक खर्च भएकोले सो खर्च उक्त दफा १३ बमोजिम कट्टी हुनुपर्ने भनी दावी लिएको देखिन्छ। करदाताले दावी गरेको सो खर्च विगत आ.ब.को खर्च रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम सो खर्च यही आय वर्षमा भएको हो भनी प्रमाण तथा कागजातबाट करदाताले पुष्टि गर्न सकेको देखिएन। यस अवस्थामा सुरु कर कार्यालयबाट करदाताले उल्लिखित शिर्षकमा गरेको खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने ठहर गरेको निर्णय कानूनसम्मत नै देखिन्छ।

२१. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले अग्राधिकार शेयरमा लाभांश भुक्तानी दिई सो रकम खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाता होटलले यस आ.ब.मा नोक्सानीमा रहेको अवस्थामा अग्राधिकार शेयर वापत लाभांशको लागि भुक्तानी गरेको रकम रु.१,०७,७०,४११।- खर्च कट्टी नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण गरेको निर्णय पर्चाबाट देखिन्छ। लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त बमोजिम पनि व्यवसायमा नाफा भएको अवस्थामा करको गणना गरिसकेपछि गरिने वितरण नै लाभांश रकम हुने हुँदा यसलाई खर्च लेख्न मिल्ने देखिदैन। करदाता नोक्सानीमा रहेको वर्ष लाभांश भनी खर्च कट्टी गरेको न्यायोचित समेत देखिएन। यसरी करदाताले अग्राधिकार शेयरको लाभांशको लागि भुक्तानी गरेको रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।

२२. पुनरावेदक करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले अग्राधिकार शेयरलाई डिबेन्चरमा परिणत गरी सो वापत भुक्तानी गरेको ब्याज खर्च वापतको रकम रु.२७,३४,२९०।१४ खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। कम्पनी निरन्तर नोक्सानीमा रहेको अवस्थामा करदाताले अग्राधिकार शेयर र लाभांशको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको खर्च रु.२७,३४,२९०।१४ खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण गरेको निर्णय पर्चाबाट देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट

भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै ब्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने व्यवस्था गर्दै देहायको खण्ड (क) मा कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने कानूनी व्यवस्था भएको पाइयो। कानूनमा स्पष्ट उल्लेख नभएका विषयमा अनुमानका आधारमा खर्च कट्टी गर्नु न्यायसंगत हुदैन। करदाताले खर्च कट्टी माग गरेको रकम अग्राधिकार शेयर र लाभांशको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको रकम रहेको देखिन्छ। एकातिर करदाताबाट सो रकम सोही वर्षको लागि प्रयोग गरिएको हो भन्ने कुनै आधार प्रमाण करदाताबाट पेश हुन सकेको देखिदैन भने अर्कोतर्फ सो रकम सोही वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भन्ने समेत देखाउन सकेको देखिदैन। करदाताले पूरा गर्नुपर्ने लाभांश वितरणको दायित्व पूरा गर्न नसकेको भनी त्यस्तो दायित्व वापतको ब्याज कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ मा रहे भएको देखिएन। यसरी करदाताले अग्राधिकार शेयर र लाभांशको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको रकम रु.२७,३४,२९०।१४ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखियो।

२३. पुनरावेदक करदाताको पाँचौ पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले श्री जीवनाथ लामिछानेलाई भुक्तानी गरेको ब्याज खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको अन्तिम कर निर्धारणको क्रममा कम्पनी ऐन विपरीत साधारण शेयर नामसारी गर्न नसकिएको भनी व्यक्तिगत ऋणमा परिणत गरेको तथा सो ऋण कुन व्यवसायिक प्रयोजनमा प्रयोग भएको हो भन्ने खुल्न आएको नदेखिएकोले ब्याज खर्च रु.१,७०,०५५।११ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी नहुने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा आफ्नो कम्पनीले जीवनाथ लामिछानेबाट मिति २०५७/०६/२४ मा साधारण शेयर खरिद गर्दा सोको मूल्यमा हिसाब मिलान हुने गरी कम्पनीलाई रकम बुझाएकोमा सो शेयर निजको नाममा प्राविधिक कारणले नामसारी हुन नसकेकोले उक्त रकम ऋणमा परिणत गरी उक्त रकममा १२ प्रतिशतका दरले साँवा चुक्ता नहुनेजेल ब्याज दिने गरी सम्झौता भएकोमा सोही सम्झौता बमोजिम निजलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज रकम भुक्तानी दिएको भन्ने उल्लेख गरेको भएतापनि उक्त ब्याज रकम ऐनको दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी पाउने प्रकृतिको हो भनी करदाताले वस्तुनिष्ठ आधार पेश गर्न सकेको देखिदैन। यस्तो अबस्थामा करदाताले दावी गरेको ब्याज रकम रु.१,७०,०५५।११ लाई ऐनको दफा १४ बमोजिम ब्याज खर्च पुष्टी नभएको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय न्यायोचित नै देखियो।

२४. पुनरावेदक करदाताको छठौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले ह्यायात व्यवस्थापन शुल्क शीर्षकमा दावी गरेको रु.७४,९८०।- खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले लेजरमा उल्लेख भए भन्दा बढी दावी गरेकोले सो खर्च कट्टी नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ। यसमा करदाताले ह्यायात व्यवस्थापन शुल्क शीर्षकमा दावी गरेको खर्च वास्तविक खर्च भएकोले सो खर्च कट्टी हुनुपर्ने भनी जिकिर लिए पनि सो खर्च लेजरमा उल्लेख भए भन्दा बढी दावी गरेको र सो खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम वास्तविक खर्च भएको हो भनी प्रमाण तथा कागजातबाट करदाताले पुष्टि गर्न सकेको देखिएन। यस अवस्थामा सुरु कर कार्यालयबाट करदाताले उल्लिखित शीर्षकमा गरेको खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने ठहर गरेको निर्णय कानूनसम्मत नै देखिन्छ।
२५. पुनरावेदन करदाताको सातौं पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले गत आ.ब.मा भएको नोक्सानी भनि रु.४०,९८,४७,३४०।- नोक्सानीलाई खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्ने दावी लिएको देखिन्छ। शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गत आ.ब.२०६१/०६२ को नोक्सानी रु.१,९३,२२,४७,३५६।- मात्र कायम गरेकोले बढी नोक्सानी दावी गरेको रु.४०,९८,४७,३४०।- मान्यता पाउन नसक्ने भनी अमान्य गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २० को उपदफा (१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै देहाय खण्ड (ख) मा त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयबाट करदाताको आ.ब. २०६१/०६२ को लागि कायम भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश हुँदा रु.१,९३,२२,४७,३५६।- कर योग्य नोक्सानी कायम भएको मिसिलबाट देखिन्छ। आ.ब. २०६१।६२ को संशोधित कर निर्धारण उपर यिनै करदाताले दायर गरेको लगाउको ०७५-RB-०२०६ नम्बरको आयकर मुद्दामा शुरु निर्णय सदर हुने ठहर भई आज यसै इजलासबाट फैसला भइसकेको अवस्था छ। करदाताले आ.ब. २०६१/०६२ को नोक्सानी भनी बढी दावी गरेको रु.४०,९८,४७,३४०।- लाई नोक्सानी कट्टी अमान्य गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय समेतलाई अन्यथा भन्न मिलेन।
२६. करदाताले अन्तिम जिकिरको रूपमा अग्रिम करतर्फको शुरु आदेश र प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय समेत बदर हुनुपर्ने भनी जिकिर लिएको देखियो । ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट मिति २०६७।०६।२७ मा करदाताबाट माग भएको अग्रिम करको विषयमा कर फस्यौट आयोग र करदाताबीच मिति २०७२।४।१० को सम्झौताबाट फस्यौट भएको तथ्यलाई करदाताले समेत स्वीकार गरेको र उक्त व्यहोरा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरको च.नं. ३५, मिति २०७३।६।१० को पत्र तथा

मिति २०७२।४।१० को मिसिल संलग्न सम्झौताको प्रतिलिपिबाट समर्थित भएको हुँदा यस पुनरावेदन जिकिरको सम्बन्धमा केही गर्नुपर्ने अवस्था नदेखिँदा थप विवेचना गरिरहन परेन ।

२७. तसर्थ विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) को आ. ब. २०६२।०६३ को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०६७।०६।२७ मा संशोधित कर निर्धारण गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५/०४/१७ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। अग्रिम कर तर्फ करदाता र साविक कर फस्यौट आयोग बीच मिति २०७२/०४/१० मा भएको सम्झौता बमोजिम हुने हुँदा थप बोली रहनु परेन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई दिनु।
५. प्रस्तुत मुद्दाको रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

ईति सम्बत् २०८० साल जेष्ठ ८ गते रोज २ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप